

INFORME DE CONJUNTURA

L'economia del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

Sumari

Ocupats	2
Atur	3
Preus (IPC)	4
El finançament bancari de l'economia	5
El comerç amb l'exterior	6
Activitat, preus i estoc de l'habitatge	8
La dinàmica demogràfica	10

Previsions

Ocupació	😊
Atur	😞
Preus (IPC)	😞
Comerç exterior	😞
Crèdit	😞

Llegenda icones:

Empitjora

Igual

Millora

Primer trimestre de 2015

El primer trimestre de l'exercici de 2015 ens assenyalava un fort augment de l'ocupació, que ha estat del 6,65 % (més de vint mil persones) en dades interanuals i ha representat el 30 % de la creació d'ocupació a Catalunya per a una zona que acull el 10,8 % del total de la població catalana. Tot i que aquesta creació d'ocupació està fortament recolzada per l'estacionalitat i l'eventualitat, ha tingut lloc principalment a la indústria i als serveis, cosa que ha permès reduir la taxa d'atur en tres punts. Tanmateix, encara es superior a la mitjana catalana.

Durant aquest període, el mercat de treball ha manifestat un dinamisme important, si bé encara està lluny dels nivells d'ocupació de 2011. El nombre d'aturats supera en 10.000 persones la xifra d'aquell moment, i augmenta el pes proporcional dels aturats de llarga duració.

Les empreses es troben amb dificultats de finançament per la seva dependència del crèdit bancari, que continua a la baixa, i perquè les mesures de liquiditat emprades pel BCE —relatives a la disminució del tipus d'interès i a la compra de deute per 60.000 milions mensuals— encara no han arribat a les pimes ni al consumidor, que es financen a un tipus d'interès 98 punts bàsics superior a la mitjana europea per a crèdits de menys d'un milió d'euros.

D'altra banda, el comerç amb l'exterior ha experimentat un fre en les exportacions que ja feia uns mesos que s'anticipava i una caiguda del valor de les importacions com a conseqüència de la davallada del preu del petroli. Les exportacions de la zona tenen una dependència excessiva d'un únic sector que determina la seva evolució global, sense massa alternatives, i això pot fer que calgui estudiar els efectes offshore que pot tenir la caiguda del preu del petroli. A més, la dependència de les vendes a l'exterior amb la zona euro, no comporta grans guanys atesa la devaluació de l'euro en relació amb el dòlar.

El nivell dels preus continua a la baixa, més que a cap altre lloc. Això en bona part es deu a l'adequació de l'oferta de la zona a una menor capacitat de compra, tot i que com a valoració positiva d'aquesta taxa negativa, que no entra en consideracions de deflació, cal dir que ajuda a mantenir la capacitat de despesa davant d'una certa disminució de rendes a l'àrea.

Les perspectives d'aquest trimestre respecte de la creació d'ocupació semblen indicar una via de major dinamisme, sobretot si arriba crèdit i es plantegen alternatives al problema de les exportacions. Tanmateix, s'han de tenir presents dos aspectes que hem volgut analitzar en aquest informe trimestral: d'una banda, el poc impuls que pot tenir la construcció residencial en aquest dinamisme, que fa que calgui cercar alternatives i confiar-hi; i de l'altra, el fet que la llarga durada d'aquesta situació d'atonía ha comportat una descapitalització molt important de la mà d'obra disponible. Això es desprèn de la forta caiguda del nombre de persones d'entre 20 i 35 anys que vivien a l'àrea entre el 2008 i el 2014, que va passar de gairebé 260.000 a 220.000 (una disminució de 40.000 persones), la majoria de nacionalitat espanyola.

1. ELS OCUPATS

Nombre d'ocupats . Primer trimestre 2015 (en milers)

TOTAL	2012	2013	2014	2015
Nombre d'ocupats	317,80	290,50	291,70	311,10
Variació anual	-6,19	-8,61	0,41	6,65

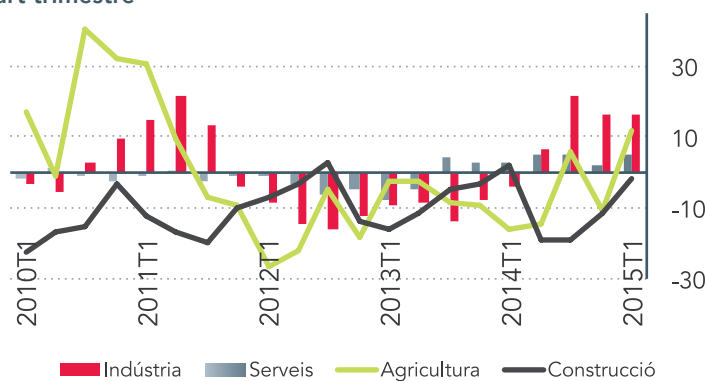
Milers	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
2012	15,10	57,00	30,30	215,40
2013	17,70	51,70	25,50	198,70
2014	12,30	49,60	26,10	203,70
2015	13,80	57,90	25,70	213,70

Sig. Sectorial %	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
2012	4,75	17,94	9,53	67,78
2013	6,03	17,61	8,69	67,68
2014	4,22	17,00	8,95	69,83
2015	4,44	18,61	8,26	68,69

Var. interanual %	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
2011-12	-26,70	-8,21	-6,77	-0,55
2012-13	17,22	-9,30	-15,84	-7,75
2013-14	-30,51	-4,06	2,35	2,52
2014-15	12,20	16,73	-1,53	4,91

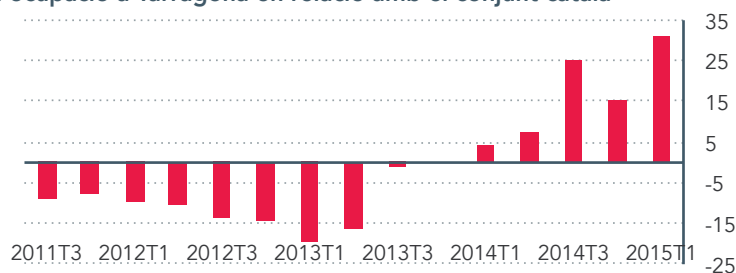
Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Població Activa (EPA)

Variació de l'ocupació interanual (milers de persones). Quart trimestre

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Població Activa (EPA)

La significació de la creació (+) i pèrdua (-) interanual de la variació d'ocupació a Tarragona en relació amb el conjunt català

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Població Activa (EPA)

El nombre de persones ocupades ha augmentat en aproximadament 20.000 en dades interanuals. Aquesta xifra significa que durant el primer trimestre de 2015 han continuat els augments trimestrals de l'ocupació, en variació interanual, que s'estan donant des del quart trimestre de 2013. Una altra consideració significativa a fer en aquest trimestre és que l'ocupació creada a la zona representa el 31,04 % de la creada en el conjunt català per al període. Aquestes dades són significatives en la valoració del mercat de treball de l'àrea, encara que el nombre d'ocupats estigui molt per sota del de quatre anys enrere.

L'augment del nombre d'ocupats a l'àrea s'ha vist impulsat per l'increment del sector industrial i de serveis, ajudats per l'agrícola; en canvi, disminueix el nombre de persones ocupades en el sector de la construcció. En el sector industrial s'ha produït un augment interanual del 16,73 % i en el terciari, del 4,91 %. Tal com es pot observar al gràfic, l'augment al sector terciari es produeix des de mitjan 2013 en variació interanual i en l'industrial, des de principis de 2014.

Els bons resultats del període no ens han de fer perdre de vista les dificultats de l'ocupació a l'àrea, on el nombre d'actius roman pràcticament constant des de 2010 i el nombre d'ocupats ha disminuït en aproximadament 20.000 persones. D'altra banda, el mercat laboral de la zona manifesta una forta sensibilitat derivada de dos aspectes: un és la forta estacionalitat i l'altre, l'eventualitat que s'indica al gràfic, on es reflecteix la variació interanual de l'ocupació, amb resultats trimestrals molt diversos en tots els sectors d'activitat. Aquesta forta sensibilitat del mercat de treball a la zona es manifesta pel pes de la creació o pèrdua d'ocupació en relació amb el conjunt català. En aquest sentit, el gràfic és simptomàtic i assenyalava que aquesta incidència és notòria a la baixa fins a 2013, quan en proporció es perden més llocs de treball a la zona i, com passa els darrers trimestres, augmenta l'ocupació i proporcionalment es creen més llocs de treball a l'àrea que el pes que té aquesta àrea en el mercat laboral —i el PIB— català. La sensibilitat de l'ocupació a la zona és molt elevada perquè depèn més de l'estacionalitat i de l'eventualitat que el conjunt de Catalunya.

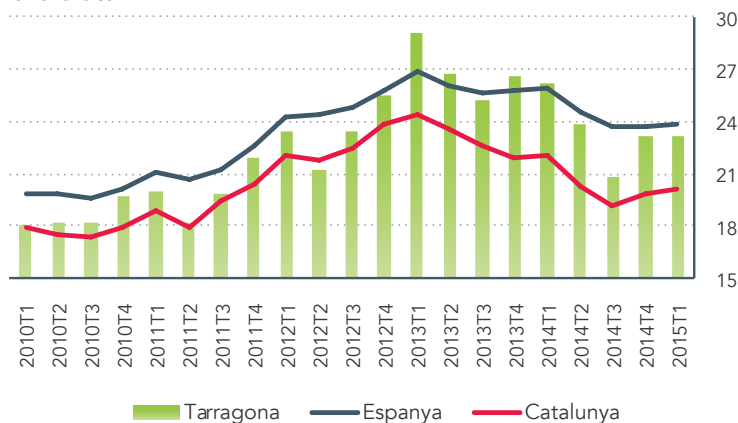
2. ELS ATURATS

Taxa d'atur. Primer trimestre

	Tarragona	Catalunya	Espanya
2009	18,47	16,16	17,40
2010	18,10	17,91	19,80
2011	20,05	18,90	21,29
2012	23,42	22,00	24,20
2013	29,04	24,40	26,90
2014	26,17	22,10	25,93
2015	23,17	20,05	23,78

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

Taxa d'atur

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

Els aturats. Anàlisi sectorial. Primer trimestre de 2015

Milers	TOTAL	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	P. ocupació*
2011	83,20	1,80	4,90	12,80	24,80	38,90
2012	97,30	7,40	4,90	7,90	30,60	46,50
2013	118,90	3,10	6,90	6,10	41,30	61,50
2014	103,40	4,60	5,00	3,00	34,90	55,90
2015	93,80	3,10	4,20	4,80	25,30	56,40
Taxa d'atur	TOTAL	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	P. ocupació*
2011	19,98	8,04	7,31	28,26	10,27	11,78
2012	23,61	32,89	7,92	20,68	12,44	13,78
2013	28,98	17,42	11,77	19,30	17,21	16,49
2014	26,17	27,22	9,16	10,31	14,63	14,00
2015	23,17	18,34	6,76	15,74	10,59	10,73
Distribució	TOTAL	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	P. ocupació*
2011	100,00	2,16	5,89	15,38	29,81	46,75
2012	100,00	7,61	5,04	8,12	31,45	47,79
2013	100,00	2,61	5,80	5,13	34,74	51,72
2014	100,00	4,45	4,84	2,90	33,75	54,06
2015	100,00	3,30	4,48	5,12	26,97	60,13

* Aturats que cerquen la primera ocupació o que han deixat la seva ocupació fa més d'un any.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

A les comarques del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre, la taxa d'atur ha disminuït tres punts entre el primer trimestre de 2014 i el trimestre actual, un descens que ha estat superior als dos punts que s'han produït per al conjunt de Catalunya, una xifra molt similar a la de l'Estat espanyol. Aquest augment del nombre d'ocupats és molt important perquè sembla que ens allunyem de les preocupants taxes properes al 30 % a què es va arribar l'any 2013.

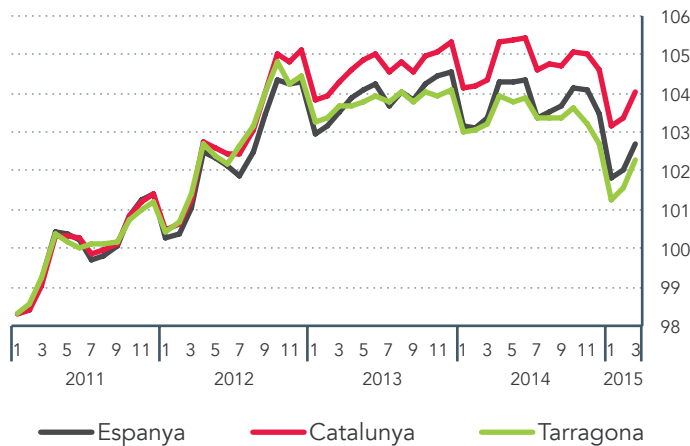
El nombre de persones aturades ha disminuït en prop de 10.000 en dades interanuals com a conseqüència del fort descens de l'atur en el sector terciari. En la indústria i l'agricultura, el nombre de persones aturades també ha disminuït, mentre que en la construcció ha augmentat. També han augmentat els aturats de llarga durada o els que cerquen la primera ocupació.

La valoració dels canvis en l'atur per sectors ens mostra les fortes oscil·lacions de l'agricultura, la constància en la indústria —tret del fort augment de 2012—, la disminució en la construcció —tot i l'augment del trimestre actual— i la disminució en els serveis a partir del màxim marcat al primer trimestre de 2013.

El greu problema de l'atur a la zona continua sent l'augment dels aturats de llarga durada, que representen el 60,13 % del total d'aturats, una xifra que se situa sis punts per sobre del que representen en dades interanuals. L'augment d'aquest tipus d'aturats ha estat una constant des de l'assentament de la crisi econòmica a la zona. La consideració de la resta de sectors ens indica un atur relativament baix, però que no pot fer oblidar la dificultat d'entrada al mercat de treball de 56.400 persones (amb atur de llarga durada) sobre un total d'actius de 404.900, és a dir, el 13,92 % dels actius. Els sectors productius amb més pes relatiu de l'atur sobre la seva ocupació són l'agricultura i la construcció; per contra, els serveis i, principalment, la indústria tenen una significació inferior en el nombre d'aturats en relació amb el seu pes sobre l'ocupació.

3. L'ÍNDEX DE PREUS DE CONSUM (IPC)

Variació índex general de preus. Base 2011

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Institut Nacional d'Estadística (INE)

L'índex de preus al consum. Març de 2015

Base 2011	Tarragona	Catalunya	Espanya
Índex general	102,28	104,04	102,67
Aliments i begudes no alcohòliques	105,68	106,77	105,11
Begudes alcohòliques i tabac	114,92	115,17	115,55
Vestit i calçat	96,07	95,01	95,15
Habitatge	104,39	107,00	105,53
Parament de la llar	98,29	102,94	100,82
Medicina	112,43	113,78	110,98
Transports	99,16	100,39	100,70
Comunicacions	84,67	84,46	84,56
Esbarjo i cultura	96,15	100,95	99,35
Ensenyament	117,52	120,03	116,33
Hotels, cafès i restaurants	103,48	102,94	101,85
Altres béns i serveis	107,29	108,97	106,84
Variacions interanuals %			
Índex general	-0,9	-0,3	-0,7
Aliments i begudes no alcohòliques	1,0	0,2	-0,3
Begudes alcohòliques i tabac	1,3	1,4	0,4
Vestit i calçat	-0,1	0,0	-0,1
Habitatge	-2,3	-1,4	-2,0
Parament de la llar	-1,6	-0,6	-0,5
Medicina	-0,8	0,2	0,0
Transports	-3,9	-3,5	-3,5
Comunicacions	-4,6	-4,7	-4,7
Esbarjo i cultura	-2,6	0,1	-0,4
Ensenyament	2,2	1,3	1,3
Hotels, cafès i restaurants	1,2	0,7	0,7
Altres béns i serveis	1,2	1,8	1,1

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Institut Nacional d'Estadística (INE)

Des de 2011, més de quatre anys enrere, els preus a la zona han augmentat poc més del 2%. De la inflació i la problemàtica que podria causar en l'equilibri econòmic i de rendes a l'àrea hem passat a plantejar el tema de la poca variació dels preus i, fins i tot, a reflexionar sobre el descens dels preus, ja que la variació interanual des de setembre de 2013 és negativa. D'altra banda, l'observació de l'evolució dels preus al consumidor des de 2011 ens marca dues fases. En la primera fase, que dura fins a finals de 2012, l'indicador varia d'una manera molt similar als de Catalunya i Espanya. A partir d'aleshores, quan comença la segona fase, es mou molt per sota del català i fins i tot del conjunt espanyol. Així doncs, la davallada de preus ha tingut un recorregut més a la baixa a les comarques de l'àrea que a altres llocs i aquest fet està relacionat amb una concentració de l'oferta i menys dinamisme de la demanda.

Al març de 2015, l'indicador interanual també assenyalava una disminució dels preus superior a Tarragona que a Catalunya i Espanya. Els augments s'han produït en els sectors de l'alimentació i les begudes no alcohòliques, de manera similar a la resta d'àrees. El mateix ha succeït amb les begudes i el tabac. Els preus de vestit i calçat han disminuït de manera similar als altres llocs, mentre que en habitatge, parament de la llar, medicina, transports i esbarjo i cultura han disminuït amb més força que a les altres àrees de referència. En comunicacions el descens ha estat similar i en ensenyament, hotels i restaurants l'augment de l'àrea de Tarragona ha estat superior. L'alça en altres béns i serveis també és similar a la de les altres àrees.

La dinàmica de preus no és preocupant, tot i els valors negatius. La caiguda del preu del petroli és un element que ha incidit en un mercat amb limitacions de demanda, si bé, d'altra banda, ha ajudat a mantenir aquesta demanda interna com a conseqüència de la moderació de preus. Això ha permès mantenir fins a cert punt rendes reals en una situació de forta disminució nominal de les rendes.

4. EL FINANÇAMENT BANCARI DE L'ECONOMIA

Indicador de finançament de l'activitat econòmica

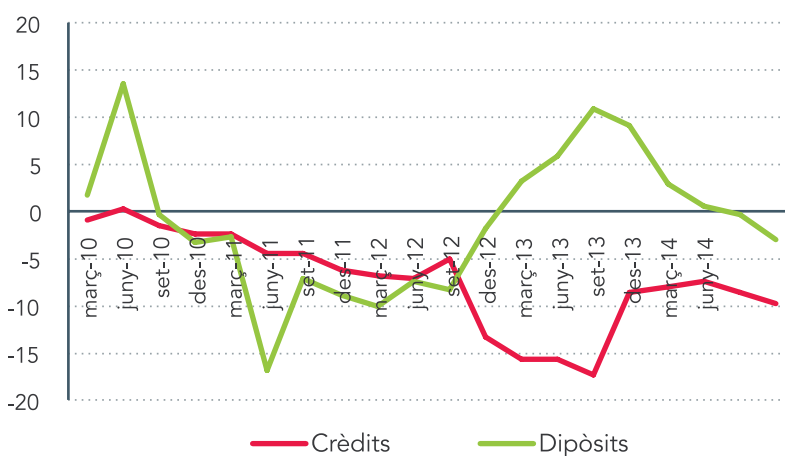
	Milions d'euros		Variació interanual %		Relació crèdit/dipòsit*100
	Crèdits	Dipòsits	Crèdits	Dipòsits	Indicador de palanquejament
Març 10	27.560	13.141	-1,07	1,77	209,73
Jun. 10	27.605	15.124	0,24	13,49	182,52
Set. 10	27.189	13.239	-1,65	-0,29	205,37
Des. 10	26.929	13.002	-2,42	-3,27	207,12
Març 11	26.877	12.782	-2,48	-2,73	210,27
Jun. 11	26.391	12.566	-4,40	-16,92	210,02
Set. 11	25.935	12.280	-4,61	-7,24	211,19
Des. 11	25.254	11.836	-6,22	-8,97	213,37
Març 12	25.014	11.501	-6,93	-10,03	217,50
Jun. 12	24.485	11.622	-7,22	-7,51	210,67
Set. 12	24.627	11.263	-5,04	-8,28	218,65
Des. 12	21.896	11.625	-13,30	-1,78	188,35
Març 13	21.114	11.860	-15,59	3,13	178,02
Jun. 13	20.637	12.313	-15,72	5,94	167,60
Set. 13	20.358	12.476	-17,34	10,77	163,17
Des. 13	20.050	12.697	-8,43	9,22	157,91
Març 14	19.421	12.210	-8,02	2,95	159,06
Jun. 14	19.095	12.364	-7,47	0,41	154,44
Set. 14	18.595	12.438	-8,66	-0,31	149,50
Des. 14	18.103	12.311	-9,71	-3,04	147,05

Font: Elaboració pròpia a partir del Banc d'Espanya

Trimestre rere trimestre, valorem l'evolució dels crèdits i dipòsits bancaris —principal font de finançament i palanquejament de l'economia de l'àrea— a la zona i continuem observant la disminució d'aquests indicadors. Això indica les dificultats de funcionament de l'activitat econòmica, on les empreses tenen una capacitat limitada de circulat i d'inversió, i els consumidors finals tenen dificultats de finançament, principalment de béns duradors. Des del primer trimestre de 2010 fins al primer de 2015, el crèdit, viu a la zona, ha disminuït un 34,31 % i els dipòsits, un 6,31 %. Així, si l'any 2010 els crèdits representaven 2,10 vegades els dipòsits existents, actualment els representen només 1,47. Queda palès que una causa d'aquesta dinàmica ha estat la forta crisi que el sector de la construcció ha experimentat a la zona. En aquests moments, les xifres indiquen que encara falta molt per tornar a recuperar els nivells de crèdit anteriors per a un funcionament correcte de l'activitat econòmica. El problema pot ser, d'una banda, la solvència dels projectes, i de l'altra, que el sanejament de moltes institucions financeres n'ha limitat les possibilitats creditícies. Cal confiar que les disponibilitats que a partir de març de 2015 ofereix el Banc Central Europeu arribin a projectes solvents que fins ara han tingut dificultats de finançament.

Els dipòsits no han experimentat una caiguda similar a la dels crèdits, en bona part gràcies a l'esforç d'estalvi de les famílies i a l'autofinançament empresarial, que ha permès continuar moltes activitats tot i la limitació creditícia. Tanmateix, la dinàmica s'observa a la baixa des de l'increment màxim del setembre de 2013. Això ha servit, en part, per impulsar la despesa de les famílies i alguns augments de producció de les empreses. La situació és molt contradictòria i pot ser-ho encara més si no augmenta l'oferta de crèdit, no només per a nous projectes amb la solvència desitjada, sinó també per a la despesa corrent de les empreses, de manera que es mantinguin les expectatives més positives que s'estan albirant.

Variació interanual dels crèdits i dipòsits

Font: Elaboració pròpia a partir del Banc d'Espanya

5. EL COMERÇ AMB L'EXTERIOR

Exportacions i importacions de Tarragona (milers d'euros)

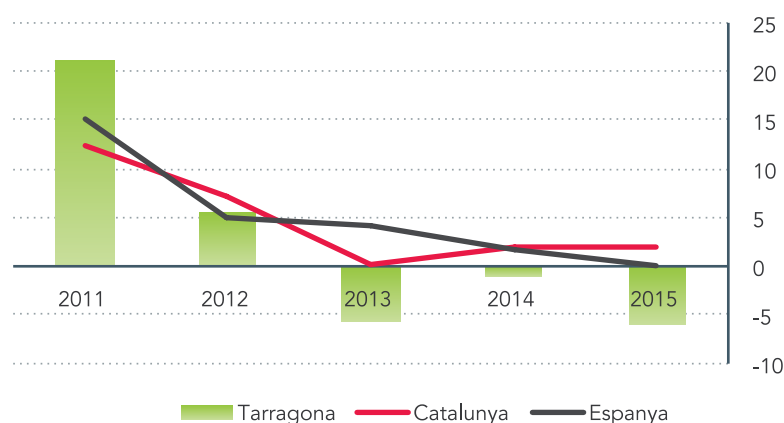
	Any 2014		Any 2015	
	Exportació	Importació	Exportació	Importació
Gener	604.238	897.829	548.197	810.642
Febrer	544.266	1.124.786	532.482	792.430
Març	634.854	1.073.608		
Abril	640.608	952.890		
Maig	540.141	951.771		
Juny	506.300	914.718		
Juliol	552.008	1.028.911		
Agost	533.010	914.718		
Setembre	641.300	1.006.912		
Octubre	615.910	1.137.001		
Novembre	622.816	827.530		
Desembre	610.523	825.298		
TOTAL	7.045.974	11.650.641	1.080.679	1.603.072

Variació interanual

	Exportació	Importació	Exportació	Importació
Gener	6,42	-9,48	-9,27	-9,71
Febrer	-18,77	45,97	-2,17	-29,55
Març	9,07	26,31		
Abril	7,76	8,74		
Maig	-19,70	-4,24		
Juny	-9,66	14,82		
Juliol	0,25	16,44		
Agost	-5,07	-10,38		
Setembre	18,17	-13,93		
Octubre	-7,14	6,92		
Novembre	1,15	-19,79		
Desembre	23,36	-10,97		
TOTAL	-1,07	0,75	-5,91	-20,74

Font: Elaboració pròpia a partir de DGA

Variació interanual d'exportacions

Font: Elaboració pròpia a partir de DGA

El dinamisme del fort esforç exportador de la zona durant els anys anteriors està experimentant un fre, tot i que cal confiar que el mercat exportador ja està assentat i amb petites variacions conjunturals es creu que es mantindrà en els alts nivells que ha assolit. Tanmateix, les xifres indiquen que fa dos anys que la dinàmica de creixement de les vendes a l'exterior es mou a la baixa, més per circumstàncies conjunturals que d'estructura, atès que l'oferta exportadora de la zona ha experimentat pocs canvis. El dinamisme i el manteniment d'aquesta capacitat exportadora, així com les possibilitats de creixement, incidiran de manera molt determinant en el futur immediat d'una economia tan oberta com és la de l'àrea.

Durant els darrers anys, les variacions de les exportacions han anat a la baixa i això queda palès en les dades interanuals del dos primers mesos de 2015. El mateix passa amb les importacions, que tenen menys dinamisme que en anys anteriors, en el seu valor més que en el seu volum. Des de la forta davallada del preu del petroli, les importacions mostren variacions interanuals a la baixa. La disminució del preu del petroli és un factor que explica la disminució del valor de les importacions i pot tenir conseqüències sobre la disminució del valor de les exportacions. Tanmateix, el que és molt preocupant en aquesta situació són els elements de deslocalització de l'activitat productiva que probablement comportin els preus del petroli. En aquest sentit, i atesa la significació de la refinació del petroli i la producció de química orgànica i plàstics que hi ha a la zona, caldria considerar els efectes que pot tenir en general el fet que el preu del petroli es mantingui baix.

5. EL COMERÇ AMB L'EXTERIOR

	Exportació	Importació
Tarragona		
Variació 2014-15. Acumulat febrer	-5,91	-20,74
Catalunya		
Variació 2014-15. Acumulat febrer	1,89	2,42
Espanya		
Variació 2014-15. Acumulat febrer	-0,01	0,44
Tarragona/Catalunya		
2014	11,72	16,21
Gener-febrer de 2015	11,08	13,46

Font: Elaboració pròpia a partir de DGA

Aquest dinamisme ens porta a una variació diferent del pes del comerç exterior de la zona respecte del conjunt català i espanyol, la qual cosa indica una disminució del pes de les vendes a l'exterior de la zona respecte del conjunt català i una forta caiguda de les importacions.

Hem analitzat en diferents informes la significació de l'estructura exportadora de l'àrea en relació amb la del conjunt català en les particularitats de producte i sectors. Aquestes diferències es poden concretar en les particularitats de la unitat exportada (valor per quilogram, per operació i per grandària de l'operació) i, en aquest cas, el resultat és un valor per quilogram molt inferior en les exportacions de la zona respecte del conjunt català i un valor de les operacions molt superior —atesa la significació de les grans empreses exportadores— que, d'altra banda, indica un major volum per operació. Així mateix, a l'estructura productiva de l'àrea en comparació amb el conjunt català hi ha determinades diferències en la dependència de l'exportació que en el fons indiquen una certa inelasticitat en el creixement global del comerç exterior de l'àrea.

Indicadors exportació Tarragona i Catalunya

Tarragona	Valor kg €	Valor operació €	Tonelades operació
2014	1,02	28.995,78	28,41
2013	1,18	31.359,34	26,56
2012	0,94	34.511,43	36,89
2011	0,91	31.864,07	35,16
2010	0,80	27.727,52	34,67
Catalunya	Valor kg €	Valor operació €	Tonelades operació
2014	1,96	8.989,49	4,58
2013	2,06	9.716,51	4,72
2012	1,98	10.899,59	5,51
2011	1,95	11.203,52	5,74
2010	1,82	11.106,68	6,10

Font: Elaboració pròpia a partir de DGA

6. ACTIVITAT, PREUS I ESTOC DE L'HABITATGE

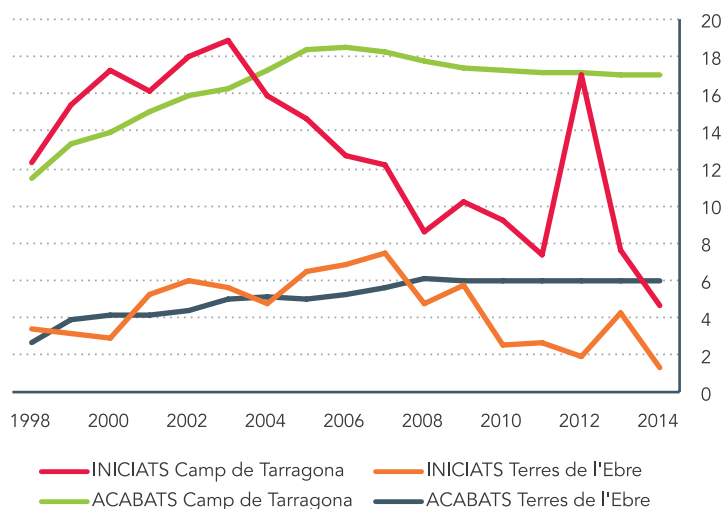
Estoc d'habitatges a l'any 2013

	Total	Municipis de +10.000 habitants	Resta municipis
Alt Camp	213	140	73
Baix Camp	3.515	2.750	765
Baix Ebre	1.329	790	539
Baix Penedès	2.244	1.938	306
Conca de Barberà	231	85	146
Montsià	1.217	740	477
Priorat	22	2	20
Ribera d'Ebre	500	225	275
Tarragonès	4.069	2.648	1.421
Terra Alta	82	28	54
TOTAL	13.422	9.346	4.076
Camp de Tarragona	10.294	7.563	2.731
Terres de l'Ebre	3.128	1.783	1.345

Distribució estoc	Total	Municipis de +10.000 habitants	Resta municipis
Alt Camp	1,59	1,50	1,79
Baix Camp	26,19	29,42	18,77
Baix Ebre	9,90	8,45	13,22
Baix Penedès	16,72	20,74	7,51
Conca de Barberà	1,72	0,91	3,58
Montsià	9,07	7,92	11,70
Priorat	0,16	0,02	0,49
Ribera d'Ebre	3,73	2,41	6,75
Tarragonès	30,32	28,33	34,86
Terra Alta	0,61	0,30	1,32
TOTAL	100,00	100,00	100,00
Camp de Tarragona	76,69	80,92	67,00
Terres de l'Ebre	23,31	19,08	33,00

Font: Estudi sobre l'estoc d'habitatge a Catalunya. Territori i Sostenibilitat i Registradors de Catalunya

Significació dels habitatges iniciats i acabats en el conjunt català.

Font: Elaboració pròpia a partir de Territori i Sostenibilitat

La forta caiguda de la construcció residencial que es va produir a partir de l'any 2008 ha tingut efectes notoris en l'activitat econòmica de la zona en general. Això queda reflectit en l'augment de l'atur —principalment el de llarga durada—, la disminució creditícia —bona part de la qual s'orientava cap al sector de la construcció— i un estoc considerable d'habitatges sense vendre, al qual cal sumar els pisos buits i les segones residències, que han generat uns excedents que dificulten la recuperació del sector.

En un informe fet per la Conselleria de Territori i Sostenibilitat el 2013 s'indica un estoc de 79.331 habitatges sense vendre i acabats en el conjunt de Catalunya, dels quals 13.422 es troben a les comarques del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre. Aquesta dada representa el 16,9 % del conjunt català i equival a 16,5 habitatges per cada 1.000 habitants. D'altra banda, si considerem que actualment s'acaben menys de 2.000 habitatges amb fortes dificultats de venda, aquest estoc representa més de set anys de producció. Aquest element, juntament amb la caiguda general de preus de l'habitatge residencial, fa palesa la crítica situació del sector. A Catalunya la caiguda del preu ha estat superior que a la resta d'Espanya, amb una disminució del 32,20 % en habitatges nous des de 2008 i del 46,80 % en habitatges de segona mà, d'acord amb les dades de l'INE. En relació amb la zona, segons la informació de Territori i Sostenibilitat, les disminucions són del 31,77 % a Reus en habitatge nou entre 2008 i 2014, del 41,91 % a Tarragona i del 50,14 % a Valls, totes superiors a la mitjana catalana de fora de Barcelona i l'àrea metropolitana, que va ser del 29,47 %.

Aquesta realitat de fort estoc i de caiguda de preus fa que es construeixin pocs habitatges en termes absoluts. Així, la mitjana ha passat dels més de 15.000 habitatges iniciats durant el període de principis de segle fins a l'any 2007 als 226 iniciats durant l'exercici de 2014. I si fem referència als habitatges acabats, la xifra s'acostava als 20.000 fins al 2007 i cau a 1.248 durant l'any 2014.

L'estoc d'habitatges a l'àrea es concentra a les comarques costaneres del Camp de Tarragona, que representen el 73,23 % del total, principalment als municipis de més de 10.000 habitants. El Tarragonès, on el pes dels municipis de menys de 10.000 habitants és proporcionalment superior, n'és l'excepció. Les comarques costaneres de l'Ebre signifiquen un 18,97 % del total, amb un pes relatiu superior dels municipis de menys de 10.000 habitants. En

6.

Habitatges iniciats per un d'acabat

COMARQUES	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Alt Camp	0,67	0,44	0,15	0,44	0,16	0,22	0,19
Baix Camp	0,54	0,35	0,36	0,24	0,34	0,27	0,19
Baix Ebre	0,29	0,72	0,2	0,22	0,08	0,59	0,18
Baix Penedès	0,37	0,3	0,24	0,33	0,66	0,39	0,32
Conca de Barberà	0,67	0,13	0,21	1,11	0,25	0,13	0,16
Montsià	0,2	0,24	0,08	0,28	0,54	0,4	0,14
Priorat	0,21	0,08	0,41	0,25	0,41	0,3	1,63
Ribera d'Ebre	0,6	0,29	0,22	0,16	0,54	0,85	0,32
Tarragonès	0,04	0,48	0,67	0,15	0,81	0,4	0,31
Terra Alta	0,17	0,23	0,32	0,27	0,31	0,63	1,62
Camp de Tarragona	0,17	0,36	0,46	0,24	0,58	0,34	0,26
Terres de l'Ebre	0,26	0,34	0,13	0,25	0,22	0,5	0,18

DEMARCACIONS TERRITORIALS	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Barcelona	0,94	0,55	0,51	0,55	0,87	0,29	0,38
Girona	0,63	0,5	0,31	0,29	0,49	0,41	0,57
Lleida	0,61	0,29	0,21	0,27	0,42	0,3	0,56
Tarragona	0,18	0,35	0,37	0,24	0,43	0,38	0,22
Catalunya	0,68	0,48	0,41	0,42	0,67	0,33	0,39

Font: Elaboració pròpia a partir de Territori i Sostenibilitat

*Les xifres superiors a la mitjana catalana estan marcades en salmó.

definitiva, l'estoc és proporcionalment elevat. Un 76,69 % dels habitatges estan localitzats al Camp de Tarragona i un 23,31 %, a les comarques de l'Ebre.

El pes del sector al Camp de Tarragona i a les Terres de l'Ebre respecte del conjunt català es pot observar en el gràfic de la pàgina 8, que mostra com ha caigut la significació dels habitatges iniciats en les dues zones, mentre que el pes proporcional dels acabats es manté. Han estat moltes les petites promocions que s'han aturat i han allargat el període de producció davant de les dificultats del mercat i de les empreses. Això provoca la diferència en el gràfic. Per contra, sembla que no hi ha gaires iniciatives de nous projectes si atenem l'evolució d'aquestes xifres de l'àrea en relació amb el conjunt català.

Aquesta apreciació de voler acabar iniciatives en curs en lloc de començar-ne de noves es reflecteix al quadre, on s'assenyala l'impuls d'iniciar una nova residència en funció de les acabades, i es pot observar com aquest dinamisme normalment és inferior a la mitjana catalana. Alhora, cal ressaltar que des de l'any 2011 sembla que les noves actuacions es concentren a l'àrea de Barcelona més que a la resta de Catalunya, on l'efecte dels habitatges acabats és superior al dels iniciats.

7. LA DINÀMICA DEMOGRÀFICA DE L'ÀREA DES DE 2008

La població a Tarragona i Catalunya (2008-2014)

	Població		Variació interanual		Tarragona % Catalunya
	Tarragona	Catalunya	Tarragona	Catalunya	
2014	800.962	7.416.237	-1,14	-0,86	10,80
2013	810.178	7.480.921	-0,49	-0,45	10,83
2012	814.199	7.514.992	0,34	0,29	10,83
2011	811.401	7.493.252	0,37	0,40	10,83
2010	808.420	7.463.471	0,64	0,49	10,83
2009	803.301	7.427.089	1,83	1,59	10,82
2008	788.895	7.311.146	4,10	1,40	10,79

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE.

La comparació de les dades dels anys 2008 i 2014 reafirma la tesi que els canvis demogràfics sempre es plantegen amb una certa cautela —diguem-ne resistència o expectativa— i això fa que els efectes no es puguin valorar de manera immediata, sinó a mig i llarg termini. Tanmateix, sis anys ja permeten valorar-ne algunes conseqüències.

Malgrat l'augment de l'atur i la caiguda de l'ocupació des de 2008, la població comença a disminuir a partir de 2012. En primer lloc, disminueix la taxa de variació en el creixement de la població, conseqüència de la disminució del nombre d'immigrants i de la reducció de la taxa de natalitat, que entre els anys 2012 i 2014 disminueix un 1,62 %, mentre que al conjunt català ho fa en un 1,31 %. Això fa que es perdi un cert pes relatiu de la població de la zona respecte del conjunt de Catalunya.

Variació de les diferències d'edat de la població de Tarragona entre 2008 i 2014*

	ESpanyOLS		ESTRANGERS		TOTAL
	Homes	Dones	Homes	Dones	TOTAL
Total	2,65	3,47	-11,35	1,90	1,53
0-4	-6,70	-6,38	12,57	16,86	-2,39
05-09	22,46	20,57	12,89	9,90	19,65
10-14	16,94	16,67	-7,30	-11,68	11,52
15-19	-1,96	-1,30	-8,22	-5,58	-2,75
20-24	-12,02	-12,24	-40,02	-33,66	-19,28
25-29	-27,37	-26,94	-50,14	-19,98	-30,30
30-34	-18,55	-17,42	-27,94	1,63	-17,55
35-39	7,14	10,94	-5,87	15,34	7,31
40-44	5,91	5,26	10,64	19,65	7,23
45-49	9,93	6,84	17,11	25,57	10,21
50-54	10,57	12,57	17,01	23,67	12,54
55-59	6,45	9,84	30,16	25,06	9,79
60-64	33,38	36,36	27,55	19,69	33,96
65-69	34,50	38,29	10,87	22,43	35,06
70-74	-3,44	-9,03	26,78	33,88	-4,93
75-79	-0,70	-4,68	47,43	26,94	-1,88
80-84	15,31	14,92	20,44	33,96	15,34
85 i més	35,06	31,57	42,11	18,37	32,68

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

*Les davallades estan marcades en negreta.

La disminució de la població ha estat constant des del 2012, però hi ha una realitat preocupant que aquesta pèrdua de població al valorar on s'ha perdut. Considerant les piràmides d'edats entre 2008 i 2014, es pot analitzar la concentració de la pèrdua de població per edats i diferenciant entre homes i dones, ja tinguin la nacionalitat espanyola o siguin estrangers. En el quadre següent, es marquen en groc les pèrdues de població. En aquest dinamisme es poden observar diferents aspectes:

- La major pèrdua de població s'ha produït entre els homes estrangers.
- Disminueix el nombre d'espanyols de menys de quatre anys.
- Disminueixen les persones entre els 15 i 34 anys per a tots els conceptes (dones o homes, espanyols o estrangers).
- La principal caiguda en aquesta franja està entre els 25 i els 29 anys, i més en els homes que en les dones.
- Hi ha un augment notable de les persones entre 60 i 69 anys, i una disminució significativa, ja sigui per emigració o per la variació de les taxes de mortalitat, entre els espanyols de 70 a 79 anys.

7. LA DINÀMICA DEMOGRÀFICA DE L'ÀREA DES DE 2008

Variació de la població entre 2008-2014 per la grandària del municipi*

	Total	Menys de 101	De 101 a 500	De 501 a 1.000	De 1.001 a 2.000	De 2.001 a 5.000	De 5.001 a 10.000	De 10.001 a 20.000	De 20.001 a 50.000	Més de 100.000
2014	-1,14	39,63	-2,70	-1,85	-1,50	-0,13	9,57	-15,32	-0,51	-1,32
2013	-0,49	-4,82	1,59	2,99	-0,72	-2,17	-0,26	-0,48	-0,48	-0,34
2012	0,34	-2,56	-3,76	1,59	0,38	0,52	0,50	0,15	0,62	0,15
2011	0,37	10,38	11,09	-2,17	-7,28	3,16	7,48	0,56	0,48	-2,44
2010	0,64	-31,39	-8,93	1,89	3,96	2,23	0,62	1,37	0,68	-0,26
2009	1,83	-4,33	-2,54	3,29	-3,25	-0,63	8,72	2,73	2,36	0,87
2008	4,10	-0,31	-1,79	-7,48	-2,85	11,76	-8,08	-24,61	29,56	2,64
Variació absoluta 2008-14	12.067	-20	-968	1.379	-3.329	2.847	22.218	-8.733	6.818	-8.145
Variació relativa 2008-14	100,00	-0,17	-8,02	11,43	-27,59	23,59	184,12	-72,37	56,50	-67,50
Significació població 2014	100,00	0,04	1,83	3,17	4,50	12,47	12,29	8,30	27,78	29,61
Significació població 2008	100,00	0,04	1,98	3,05	4,99	12,30	9,67	9,53	27,34	31,09

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

*Les davallades estan marcades en negreta.

Observant aquestes xifres, ens atrevim a dir que hi ha una descapitalització en el mercat de treball, atesa la pèrdua de població entre els 20 i els 34 anys, que passa de prop de 260.000 a 220.000 habitants en sis anys. Això suposa una disminució de 40.000 persones, 25.000 espanyoles i 15.000 estrangers.

Aquesta disminució de població s'ha produït al marge de la grandària del municipi. Ha afectat a tot arreu, encara que

quadre, amb les disminucions marcades en groc, s'observa com ha afectat principalment els municipis més grans, els que tenen entre 10.000 i 20.000 habitants i els de menys de 2.000. El pes de la població dels municipis de més de 5.000 habitants es manté a la zona i passa del 77,63 % de l'any 2008 al 77,98 % de l'any 2014.